

SKATTEBETALINGSORDNINGEN (FELLESINNKREVINGEN) FØRING OG FORDELING I SKATTEREGNSKAPET

Overordnet om skattebetalingsordningen

Stortinget fastsetter årlig skatter, med hjemmel i Grunnlovens § 75. Det besluttes årlig (desember) et skattevedtak som inneholder satser gjeldende for det følgende år. Disse satser og andre bestemmelser samt beløp vedr formue og inntekt fra sist kjente fastsetting ligger til grunn for forskuddsutskrivingen (forskuddsskatt for personlige og upersonlige skattytere og skattekort for personlige skattytere).

Skatter for personlige og upersonlige skattytere fastsettes bla med hjemmel i Skatteloven. Innkreving av skatter, avregning, renteberegning, fordeling av skatter mv følger av Skattebetalingslovens kapittel 8. Dette kapittel sammen med tilhørende fordelingsforskrift er sentral i regelverket for fordeling til skattekreditorene. Skattekreditorene defineres som kommuner, fylkeskommuner, staten og folketrygden. I tillegg innkreves arbeidsgiveravgiften (som i sin helhet tilfaller folketrygden og derav ikke anses å inngå i den tradisjonelle fordeling). Arbeidsgiveravgiften er regulert i Folketrygdloven og årlig Melding fra Skattedirektoratet.

Informasjon om fastsetting og innkreving av skatter mv finnes bla. på www.skatteetaten.no Se ABC'en og skattebetalingshåndboka.

Skatteregnskapet SOFIE (fellesinnkrevingen)

Skatteregnskapet (intern forkortelse er SOFIE) er et spesialutviklet regnskap og saksbehandlerprogram for bla. regnskapsføring, innkreving og saksbehandling samt fordeling av innbetalte skatter.

Det føres et regnskap etter regnskapsprinsippet (RHB) og et etter kontantprinsippet (KHB). RHB inneholder alle poster inkl fordringer. KHB omfatter innbetalte skatter og er grunnlaget for fordeling til skattekreditorene. Regnskapsføringen følger Statens økonomireglement, skatteetatens økonomiinstruks, retningslinjer for føring av skatteregnskapet og andre rutiner – bl.a. gitt med hjemmel i Skattebetalingsloven.

Alle innbetalte skatter fordeles i det månedlige periodiske oppgjør, så fremt det foreligger tilstrekkelige opplysninger til fordeling mellom skattekreditorene. All fordeling bygger på og forutsetter at det minimum er kjent hvilken skatteart innbetalingen gjelder og aktuelt inntektsår. Jfr. at fordelingstallene fastsettes per skatteart og per inntektsår. I tilfeller der betaler har gitt ufullstendige opplysninger fordeles likevel et interimsbeløp, gitt noen forutsetninger om medfølgende informasjon fra betaler.

Skatter fastsettes og forfaller til lovbestemte frister. Nedenfor nevnes noen hovedforfall som også vil innebære innbetalinger til skatteregnskapet.

For personlige skattytere

- Arbeidsgivere skal trekke forskuddstrekk i utbetalt lønn, samt svare arbeidsgiveravgift av samme. Disse forfaller i 6 årlige terminer (forfall 15.1., 15.3., 15.5., 15.7., 15.9., 15.11.)
- For selvstendig næringsdrivende og andre personlige skattytere med inntekter som ikke kan hensyntas gjennom forskuddstrekk, foretas utskrivning av forskuddsskatt. Denne har forfall 15.3, 15.5, 15.9 og 15.11.

For upersonlige skattytere

- Upersonlige skattytere (selskaper) – det utskrives forskuddsskatt basert på antatt inntekt. Denne har forfall fordelt på 2 terminer, hhv. 15.2 og 15.4.

Tilleggsforskudd

Både personlige og upersonlige skattytere har lovbestemt rett til å innbetale tilleggsforskudd innen 31. mai, uten at det ilegges rentetillegg.

Regnskapsrapporter og månedlig informasjonsskriv

Kommunene og fylkeskommunene vil få tilsendt en rekke regnskapsrapporter fra skatteregnskapet, første gang etter det periodiske oppgjøret for oktober 2020. I tillegg vil det månedlig bli tilsendt et informasjonsskriv som omhandler viktige hendelser og utviklingstrekk på et landsdekkende nivå.

Skatteregnskapet – nærmere om hva som inngår

Skatteregnskapet omfatter alle skatter og avgifter som skal fordeles mellom skattekreditorene. Det nevnes skatt på personlige skattytere (av lønn, finansposter, formue mv). For upersonlige skattytere er det skatt på resultat (overskudd, hensyntatt skattelovens regler for periodisering av inntekt og kostnad) og for enkelte selskaper skal det også svares naturressursskatt. Videre fastsettes kildeskatt på pensjon, samt at grupper av utenlandske arbeidstakere og utbytte utbetalt til enkelte land utenfor Norge (med enkelte lovbestemte fritak) også skal svare kildeskatt. I tillegg regnskapsføres arbeidsgiveravgift som nevnt over.

Personlige skattytere svarer skatt av brutto lønn (det gjelder trygdeavgift og trinnskatt), skatt av netto inntekt (alminnelig inntekt), formuesskatt. Herav er det andel av skatt fra alminnelig inntekt og formuesskatt som tilfaller kommunen.

Upersonlige skattytere (selskaper) skattlegges ordinært i sin helhet som inntekt til staten. Det er unntak for naturressursskatt som fastsettes sammen med skatt på inntekt, men tilfaller kommune og fylkeskommune.

Hva påvirker skatteinntektene til kommunesektoren

Skatteinntektene påvirkes, etter det som er sagt over, naturligvis av hvor mye som innbetales i forskuddstrekk, forskuddsskatt, restskatt mv.

I tillegg er det noen andre faktorer som vil påvirke de løpende skatteinntektene til kommunene og de andre skattekreditorene. De viktigste faktorene omtales nedenfor.

Om fordeling av skatt mellom skattekreditorene – stadier

Skattebetalingsloven kapittel 8 angir hovedreglene om hvordan den felles innkrevde skatt, medlemsavgift til folketrygden mv. skal fordeles mellom staten, fylket, kommunen og folketrygden (skattekreditorene). Fordelingen er en konsekvens av fellesinnkrevingen av skatt og avgifter til folketrygden. Fordeling vil si å fordele innbetalt skatt og avgift i skatteregnskapene til skattekreditorene. Netto innbetalinger (innbetalinger minus utbetalinger) blir fordelt (utbetalt) til skattekreditorene ved utgangen av hver periode (måned). Til bruk ved fordelingen beregnes fordelingsstall, dvs. den prosentvise andel av skatt og avgift som den enkelte skattekreditor skal ha. Det

beregnes fordelingsprosenter for hver kommune og for hvert enkelt inntektsår. Nærmere regler om fordelingen er gitt i forskrift 20. juni 2012 nr. 627 om gjennomføringen av fordeling av skatt mv. mellom skattekreditorene (fordelingsforskriften).

Innbetalinger vedrørende personlige skattytere som inngår i fordelingen er primært forskuddstrekk fra arbeidsgiverne (inklusive forskuddstrekk overført fra/til andre kommuner i den såkalte RAFT-rutinen i skatteregnskapet (nærmere omtale, se nedenfor), forskuddsskatt fra personlige skattytere, og innbetalt restskatt etter avregningen. Tilsvarende vil utbetaling av tilgodebeløp etter avregning redusere det beløp som skal fordeles (se også nedenfor om avsetning til Margin, ettersom avsatt margin som regel er tilstrekkelig til å dekke overskytende forskudd etter avregningen).

Lovens § 8-1 første ledd i loven slår fast at innbetalt skatt og trygdeavgift for et inntektsår skal være gjenstand for en foreløpig fordeling, mens annet ledd gir anvisninger på hvordan denne foreløpige fordelingen skal foretas. Se også nedenfor om korrigerte og endelige fordelingstall (som tas i bruk etter som kvalifiserte data om fastsettingen er kjent).

Etter annet ledd bokstav a skal den foreløpige fordelingen skje på grunnlag av den samlede fastsetting av skatt ved sist kjente fastsetting før inntektsåret. Etter § 8-1 beregnes korrigerte fordelingstall etter at den ordinære fastsettingen av skatt for et år er avsluttet, dvs. i november måned i skattefastsettingsåret. Det er således sist kjente fastsetting som er utgangspunkt for den foreløpige fordelingen. For personlige skattytere vil dette si at beregnede fordelingstall for to år tilbake er grunnlaget for den foreløpige fordelingen. For upersonlige skattytere fastsettes ikke lenger ordinære foreløpige fordelingstall. Dette etter omleggingen av behandlingen av naturressursskatt til kommuner og fylkeskommuner fra inntektsåret 2017. Beregningen foretas med utgangspunkt i sist kjente fastsetting av skatt, justert med vedtatte endringer i skattøre, vedtatte endringer i skattesatser og -regler, prognoser over forventet inntekts- og formuesvekst mv. Praktisk foregår dette ved at grunnlagene på den enkelte skattyter justeres for kjente endringsfaktorer, og det foretas en ny skatteberegning av alle skattytere. Resultatet for alle skattytere innenfor hver kommune summeres, og dette danner grunnlaget for fastsetting av de foreløpige fordelingstallene.

Skattøre er satsene for skatt til kommune og fylkeskommune på alminnelig inntekt. Alminnelig inntekt er et av beregningsgrunnlagene for skatt fra personlige og upersonlige skattytere. Alminnelige inntekter omfatter arbeidsinntekter, kapitalinntekter og næringsinntekter, med fratrekk for alle fradragsberettigede kostnader. Av alminnelig inntekt svares, fra personlige skattytere, skatt til kommunen, skatt til fylkeskommunen og fellesskatt til staten. Fra upersonlige skattytere går all skatt fra alminnelig inntekt til staten. Stortinget bestemmer hvert år i de årlige skattevedtakene, etter forslag fra regjeringen, satsen for fellesskatt til staten og maksimalsatser for skatt til kommunene og fylkeskommunene på alminnelig inntekt. Kommunene (og fylkeskommunene) kan vedta lavere satser for skatt på alminnelig inntekt, men ikke siden midten av nittensekstitallet av har noen kommuner benyttet denne muligheten.

Etter at den ordinære fastsettingen av skatt for inntektsåret er avsluttet, foretas en ordinær fastsetting av fordelingstall etter § 8-1. All tidligere innbetalt og fordelt skatt for inntektsåret blir da fordelt på nytt i skatteregnskapet, og den eller de av skattekreditorene som har fått fordelt for mye, må betale tilbake det som er for mye fordelt. Motsatt vil skattekreditorer som har fått for lite, få dette utbetalt. De fordelingstallene som da beregnes, benevnes korrigerte fordelingstall (se § 8-1), og oppgjøret med skattekreditorene kalles korrigert fordelingsoppgjør. Korrigerte fordelingstall skal etter fordelingsforskriften § 5 fjerde ledd, beregnes i november i skattefastsettingsåret. Ca. 16 måneder senere beregnes nye fordelingstall, hensyntatt endringssaker mv og disse tas i bruk i oppdatert fordeling til skattekreditorene (endelige fordelingstall, tas normalt i bruk i mars) og utløser ny og oppdatert fordeling mellom skattekreditorene.

Om RAFT

Arbeidsgiver betaler alt forskuddstrekk til virksomhetens kontorkommune, uavhengig av den ansattes bostedskommune. RAFT (Regnskapsføring Av ForskuddsTrekk) er ordning for å overføre innbetalt forskuddstrekk fra innbetalingskommunen (arbeidsgivers kontorkommune) til den kommunen hvor de enkelte arbeidstakerne er skattepliktig. Det er i denne kommunen innbetalt forskuddstrekk skal fordeles som inntekt til kommunen og de andre skattekreditorene. Fordelingen av forskuddstrekket skjer med utgangspunkt i skatteetatens sentrale skattepliktregister. Noen skattytere vil få endret skattepliktskommune i forbindelse med skatteberegningen året etter inntektsåret. Også i RAFT ordningen foretas derfor en etterfølgende omfordeling av fordelt forskuddstrekk, etter at skatteberegningsperioden er avsluttet. Denne omfordelingen skjer vanligvis i november måned i skatteberegningssåret, dvs året etter inntektsåret. Omfordelingen tilfører ingen nye penger, men er en omfordeling mellom de involverte kommuner (som enten mottar eller avgir penger).

Om Margin

Erfaringen er at de samlede skatteoppgjør viser at det skal tilbakebetales mer penger til skattyterne enn det tilsvarende skal innkreves restskatt. For å avverge unødvendige svingninger i bla kommunenes skatteinngang tilbakeholdes en margin. Marginavsetning vil si at det før fordeling holdes igjen en prosentandel av innbetalt forskuddstrekk og forskuddsskatt for personlige skattytere. Denne avsetningen fordeles ikke til skattekreditorene, og skal benyttes ved tilbakebetaling til skattytere med overskytende forskudd etter skattefastsetting/avregning. Slik avsetning foretas av innbetalinger vedrørende det løpende inntektsåret, og for foregående inntektsår i skattefastsettingsårets seks første måneder.

Bestemmelser om marginoppgjør, dvs. hva som skjer dersom det er avsatt for lite eller for mye margin for et inntektsår, omhandles i egne regler i fordelingsforskriften. Er det avsatt for lite margin belastes skattekreditorene løpende for utbetalinger, så snart marginen er brukt opp. Er det avsatt for mye, skal gjenstående avsetning for et år gjøres opp (tilbakeføres) til skattekreditorene i november i skattefastsettingsåret.

Rapporter

I skatteregnskapet er utviklet en rekke rapporter som viser skatteinngang, fordeling, fordelingstall, marginavsetning, restanser mv. Det vises her til egne dokumenter vedrørende rapportpakker mv.